

Утвърждавам:

/проф. дпн. Милен Замфиров, Декан на ФНОИ/

К О Н С П Е К Т

ПИСМЕН ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

Специалност „Предучилищна педагогика и чужд език“

I раздел

- 1. Предучилищна педагогика.** Предмет на предучилищната педагогика и методи на научно изследване. Нормативна регламентация на предучилищното образование. Цели на съвременното предучилищно образование. Принципи, методи и форми на педагогическо взаимодействие. Актуални проблеми на предучилищната педагогика.
- 2. Педагогика на ранното детство.** Специфични характеристики на развитието на детето в ранна възраст. Особенности на играта и обучението в ранното детство, форми на педагогическото взаимодействие в детското заведение. Адаптация и приемственост между ранна и предучилищна възраст.
- 3. Педагогически технологии на игровото взаимодействие.** Игрова култура и игрово пространство – игрови цели и игрови умения. Теоретични модели на технологията на игрово взаимодействие. Етапи на моделния процес и основни форми на игрово взаимодействие. Игрово-образователни средства за усъвършенстване на игровия опит в детската среда. Проучване на игрови прояви в детството.
- 4. Педагогика на взаимодействието „дете – среда“.** Функции на системата на педагогическото взаимодействие “дете-среда” при ориентиране в света. Цели, образователни ядра и очаквани резултати при овладяване на екологична и социална култура. Форми и методи за усъвършенстване на картината за света. Диагностика на компетенциите при ориентиране в природния и социалния свят.
- 5. Педагогика на овладяване на езика и развитие на речта.** Форми и методи на педагогическо взаимодействие за развитие на свързана и граматически правилна реч в предучилищна възраст. Форми и методи на педагогическо взаимодействие за обогатяване на лексикалната страна на речта и звуковата култура в предучилищна възраст. Форми и методи на педагогическо взаимодействие за възприемане и пресъздаване на фолклорни и литературни произведения за деца. Подготовка за ограмотяване в условията на детската градина и диагностика на постиженията.
- 6. Педагогика на математиката в предучилищна възраст.** Характеристика на образователното съдържание. Цели, образователни ядра и очаквани резултати при овладяване на математически представи в предучилищна възраст. Специфика на формите, методите и похватите за овладяване на математически представи в

предучилищна възраст. Диагностика на компетенциите при овладяване на математически представи в процеса на педагогическо взаимодействие.

7. **Теория и методика на изобразителното изкуство в предучилищна възраст.** Особенности на творческата изобразителна дейност на децата от предучилищна възраст. Етапи в развитието на изобразителните способности. Видове и жанрове в изобразителното изкуство. Видове изобразителна дейност – материали и техники на реализация във възрастов аспект.
8. **Педагогиката на конструирането и детския труд.** Педагогически стратегии в различните възрастови степени - цели и педагогически ситуации. Съдържание и същност на системата на трудова подготовка. Методика и организация на битовите дейности. Особенности и характеристика на конструктивните материали, предназначени за деца. Методически особенности при работа с конструктивни материали. Конструиране и педагогически функции.
9. **Педагогически основи на информационната култура.** Взаимодействие “дете – информационна среда” – специфика, принципи, задачи, методи, форми. Формиране на информационната грамотност в детството. Безопасност на децата в Интернет – правила и обществени инициативи.
10. **Проблеми и тенденции във взаимодействието “образователни институции – семейство”.** Специфика на семейното възпитание – особености, цел, основни задачи. Модели на родителско поведение и методи на възпитание. Подходи и форми за сътрудничество между детската градина и семейството. Същност и характеристика на педагогическото образование на родителите.
11. **Приемственост, готовност и подготовка за училище.** Понятийна обосновка на проблематиката. Параметри на училищната готовност – видове готовност и подготовка. Мотивация за училищно обучение. Диагностика на готовността за училище.
12. **Педагогическо взаимодействие и форми на обучение по физическо възпитание в детската градина.** Структура и функции на образователните програми за овладяване на физическа култура. Средства и методи на физическо възпитание.
13. **Методика на обучението по чужд език.** Етапи в развитието на чуждоезиковата методика и основни методи. Ранно езиково обучение – характеристики и добри практики.
14. **Лингвистични особености при усвояване на чужд език в детска възраст.** Възрастта като фактор: хипотеза за критичния период. Усвояване на два и повече езика в детска възраст.

II раздел: Писмен държавен изпит по чужд език: Тест и есе.

Ръководител

на катедра „Предучилищна и медийна педагогика:

/проф. дн Радослав Пенев/

2022 г.

ЛИТЕРАТУРА

- ✓ Ангелов, Б. Предучилищното образование – ретроспекция, състояние, тенденции, предизвикателства и промени, С., УИ “Св. Климент Охридски”, 2019.
- ✓ Ангелов, Вълчева 2018: Б. Ангелов, П. Вълчева. *Чуден свят. Български език и литература. Познавателна книжка за четвърта подготвителна възрастова група.* София, Просвета, 2018.
- ✓ Ангелов, Вълчева 2018: Б. Ангелов, П. Вълчева. *Методически насоки за работа по образователно направление „Български език и литература“ – В: Чуден свят. Книга за учителя. Четвърта подготвителна група.* София, Просвета, 2018.
- ✓ Ангелов, Вълчева 2018: Б. Ангелов, П. Вълчева. *Чуден свят. Български език и литература. Познавателна книжка за трета подготвителна възрастова група.* София, Просвета, 2018.
- ✓ Ангелов, Вълчева 2018: Б. Ангелов, П. Вълчева. *Методически насоки за работа по образователно направление „Български език и литература“ – В: Чуден свят. Книга за учителя. Трета подготвителна група.* София, Просвета, 2018.
- ✓ Ангелов, Вълчева 2018: Б. Ангелов, П. Вълчева. *Чуден свят. Български език и литература. Книжка за втора възрастова група.* София, Просвета, 2018.
- ✓ Ангелов, Вълчева 2018: Б. Ангелов, П. Вълчева. *Методически насоки за работа по образователно направление „Български език и литература“ – В: Чуден свят. Книга за учителя. Втора възрастова група.* София, Просвета, 2018.
- ✓ Ангелов, Вълчева 2018: Б. Ангелов, П. Вълчева. *Чуден свят. Български език и литература. Книжка за първа възрастова група.* София, Просвета, 2018.
- ✓ Ангелов, Вълчева 2018: , Б. Ангелов, П. Вълчева. *Методически насоки за работа по образователно направление „Български език и литература“ – В: Чуден свят. Книга за учителя. Първа възрастова група.* София, Просвета, 2018.
- ✓ Ангелов и др. 2019: Б. Ангелов, Л. Ангелова, П. Вълчева, Р. Иванова, А. Колева. *Чуден свят. Слънчеви зайчета. Книжка за яслена група, 2 – 3 години.* София, Просвета, 2019.
- ✓ Ангелова, Л. Изобразителното изкуство в детската градина и началното училище (единна педагогическа система). С., УИ “Св. Климент Охридски”, 2010.
- ✓ Ангелов, Б. Медийна и комуникативна компетентност. С., УИ “Св. Климент Охридски”, 2008.
- ✓ Ангелов, Б. Комуникативни аспекти на ранното чуждоезиково обучение. С., УИ “Св. Климент Охридски”, 2007.
- ✓ Ангелов, Б., Л. Ангелова. Основи на педагогическата компетентност. С., УИ “Св. Климент Охридски”, 2006.
- ✓ Ангелов, Б., Л. Малинова. Социално-педагогически функции на изкуството в контекста на масовата и художествената комуникация. – В: *Годишник на СУ-ФНПП, Том 87, 2000, с. 102-128.*

- ✓ Ангелов, Б. Детето и светът – между езика и речта. С., УИ “Св. Кл.Охридски”, 1994.
- ✓ Ангелов, Б. Свойства на езика – условие за развитие на устната реч при децата в предучилищна възраст. – В: Годишник на СУ-ФНПП, Том 83, 1992, с. 121-134.
- ✓ Ангелова, Л., Динамика в развитието на изобразителните способности на децата в предучилищна и начална училищна възраст. С., УИ “Св. Климент Охридски”, 2019.
- ✓ Ангелова, Л., Пл. Легкоступ, Г. Михайлова- Недкова, С. Хаджиева, Изобразително изкуство за четвърти клас. ПРОСВЕТА, С. 2019.
- ✓ Ангелова, Л., Пл. Легкоступ, Г. Михайлова- Недкова, С. Хаджиева, Книга за учителя за четвърти клас. ПРОСВЕТА, С. 2019.
- ✓ Ангелова, Л, Г. Михайлова, Чуден свят – Изобразително изкуство за първа възрастова група (3-4 год.). ПРОСВЕТА, С. 2018.
- ✓ Ангелова, Л, Г. Михайлова, Чуден свят – Книга за учителя за първа възрастова група (3-4 год.). ПРОСВЕТА, С. 2018.
- ✓ Изобразително изкуство за трети клас. ПРОСВЕТА, С. 2018.
- ✓ Ангелова, Л., Пл. Легкоступ, Г. Михайлова- Недкова, С. Хаджиева, Книга за учителя за трети клас. ПРОСВЕТА, С. 2018.
- ✓ Ангелова, Л, Г. Михайлова, Чуден свят – Изобразително изкуство за четвърта подготвителна възрастова група (6-7 год.). ПРОСВЕТА, С. 2017.
- ✓ Ангелова, Л, Г. Михайлова, Чуден свят – Книга за учителя за четвърта подготвителна възрастова група (6-7 год.). ПРОСВЕТА, С. 2017.
- ✓ Ангелова, Л, Г. Михайлова, Чуден свят – Изобразително изкуство за трета подготвителна възрастова група (5-6 год.). ПРОСВЕТА, С. 2017.
- ✓ Ангелова, Л, Г. Михайлова, Чуден свят – Книга за учителя за трета подготвителна възрастова група (5-6 год.). ПРОСВЕТА, С. 2017.
- ✓ Ангелова, Л, Г. Михайлова, Чуден свят – Изобразително изкуство за втора Ангелова, Л., Пл. Легкоступ, Г. Михайлова- Недкова, С. Хаджиева, Изобразително изкуство за втори клас. ПРОСВЕТА, С. 2017.
- ✓ Ангелова, Л., Пл. Легкоступ, Г. Михайлова- Недкова, С. Хаджиева, Книга за учителя за втори клас. ПРОСВЕТА, С. 2017.
- ✓ Ангелова, Л, Г. Михайлова, Чуден свят – Книга за учителя за втора възрастова Ангелова, Л., Пл. Легкоступ, Г. Михайлова- Недкова, С. Хаджиева, Изобразително изкуство за първи клас. ПРОСВЕТА, С. 2016.
- ✓ Ангелова, Л., Пл. Легкоступ, Г. Михайлова- Недкова, С. Хаджиева, Книга за учителя за първи клас. ПРОСВЕТА, С. 2016.
- ✓ Ангелова, Л., Пл. Легкоступ. Децата и изкуството. С., УИ “Св. Климент Охридски”, 2009.
- ✓ Ангелова, Л., Пл. Легкоступ Методически разработки на уроци по изобразително изкуство 1-4 клас, Просвета, С. 2007.
- ✓ Ангелова, Л., Пл. Легкоступ Методически разработки на уроци по изобразително изкуство 1-4 клас, Просвета, С. 2007.

- ✓ Ангелова, Л., Н. Витанова, К. Гетова, Диагностика, Тестове за измерване на психосоциалната готовност на детето от подготвителната група/клас и 1.клас. с, Естетико-художествена готовност на детето за училище, София, СИЕЛА, 2006.
- ✓ Ангелова, Л. Форми и средства за художествено формиране на детската личност. - В: Годишник на СУ-ФНПП, Том 82, 1992, с. 133-156.
- ✓ Атанасова-Трифенова, М., Л. Пенева, Ю. Стоянова, М. Мутафчиева, И. Янчева. Развитие и учене в ранното детство. С., УИ “Св. Климент Охридски”, 2015.
- ✓ Атанасова-Трифенова, М., Л. Пенева, Ю. Стоянова, И. Янчева, Л. Ядкова, М. Мутафчиева, Н. Колчева. Стандарти за развитие и учене в ранното детство: от раждането до три години. С., Булвест 2000, 2015.
- ✓ Баева, М. Конструктивната играчка и игра в познавателната опитност на детството. С., СУ “Св. Климент Охридски” - ФНПП, 2009.
- ✓ Баева, М. Педагогика на приобщаването – включващо образование. С., УИ “Св. Климент Охридски”, 2009.
- ✓ Баева, М. Конструирването като познавателна практика на детето. - В: Годишник на СУ-ФНПП, Том 88, 1999, с. 83-114.
- ✓ Баева, М. Конструирването в опита на детето. С., 1993.
- ✓ Баева, М. Социализиращи функции на съвместната дейност. - В: Годишник на СУ-ФНПП, Том 83, 1992, с. 135-152.
- ✓ Бижков, Г., Л. Ангелова, К. Танева, Р. Захаријева, Ф. Стоянова. Методика за диагностика на готовността на 6-7 годишните деца за училище. С., УИ „ Св. Климент Охридски“, 2020.
- ✓ Бижков, Г. Ф. Стоянова. Тест за диагностика на готовността на децата за училище. УИ "Св. Климент Охридски", 2004.
- ✓ Бижков, Г. Ф. Стоянова. Тест за диагностика на готовността на децата за училище Книга за учителя. УИ "Св. Климент Охридски", 2004.
- ✓ Велинова, Т. Математическата подготовка на децата от предучилищна възраст за училище. – *Предучилищно възпитание*, бр. 4, 2005.
- ✓ Велинова, Т. Приоритети при математическата подготовка за училище. – *Предучилищно възпитание*, бр. 4, 2001.
- ✓ Вълканова, В. Съвременни образователни параметри на информационната грамотност. – В: сб. “Приемственост и перспективи в развитието на педагогическата теория и практика. 125 години предучилищно образование в България”. С., Веда Словена - ЖГ, 2007, с. 132–136.
- ✓ Вълканова, В. Социализация на децата в технологична среда. С., УИ „Св. Кл.Охридски”, 2006.
- ✓ Вълканова, В. Децата в информационното общество – педагогически иновации и перспективи. – В: Образование и изкуство. Том 1. Шумен, УИ “Еп. Константин Преславски”, 2004.
- ✓ Георгиева, Г. Математиката в мисленето на децата. УИ „Св. Климент Охридски“, 2020.
- ✓ Георгиева, Г. Математическа компетентност в предучилищна възраст. УИ „Св. Климент Охридски“, 2020.

- ✓ Гюров, Д. и др. Поредица “Ръка за ръка“. Програмна система. С., Просвета, 2003.
- ✓ Гюров, Д. Детската градина и началното училище – единна социално-педагогическа система. - В: Годишник на СУ-ФНПП, Том 92, 2001, с. 57-82.
- ✓ Гюров, Д. Педагогика на взаимодействието “дете – среда”. С., Веда Словена - ЖГ, 1999.
- ✓ Гюрова, В. Игровите ситуации в педагогическото взаимодействие. – *Предучилищно възпитание*, бр. 10, 1999.
- ✓ Гюрова, В. Игрово-образователни средства и детско творчество. – *Предучилищно възпитание*, бр. 6, 2003.
- ✓ Гюрова, В. Педагогически технологии на игрово взаимодействие. С., Веда Словена – ЖГ, 2000.
- ✓ Гюрова, В. Педагогическите ситуации – форми на взаимодействие в предучилищното образование. – В: Годишник на СУ-ФНПП, Том 88, 1999, с. 61-82.
- ✓ Данов, Д., Дигитализация и образование: иновативност, креативност и интеркултурност, София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2020.
- ✓ Данов, Д., Теоретични аспекти и приложни изследвания в областта на медийната педагогика, София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2020.
- ✓ Даскалова, Ф. Психопедагогика на ранното детство. С., ИК „Даниела Убенова“, 2008.
- ✓ Елконин, Д. Психология на играта. С., Народна просвета, 1985.
- ✓ Енгелс-Критидис, Р. Детето в света на пословиците и поговорките. УИ „Св. Климент Охридски“, 2012.
- ✓ Енгелс-Критидис, Р. Емоционалното благополучие и личностно значимият детски опит в контекста на индивидуалния образователен напредък. В: Научни и практически аспекти на приобщаващото образование. Сборник с доклади от Юбилейна научна конференция с международно участие „Научни и практически аспекти на приобщаващото образование“, 2018, София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2018, с. 121-134.
- ✓ Енгелс-Критидис, Р. Значимостта на индивидуализацията и диференциацията в педагогическото взаимодействие в детската градина. *Педагогика*, 8/2015, стр. 1147-1156.
- ✓ Енгелс-Критидис, Р. Индивидуализация и диференциация на педагогическото взаимодействие в детската градина. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2020.
- ✓ Енгелс-Критидис, Р. Качественият детски учител: личностен и професионален профил. *Педагогика*, 1/2017, стр. 8-20.
- ✓ Енгелс-Критидис, Р. Пословиците и поговорките в образователното взаимодействие с български деца, живеещи в чужбина. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2013.
- ✓ Енгелс-Критидис, Р. Целите за стимулиране на преживяванията и личностно значимия детски опит: насърчаване на индивидуалните творчески изяви на

децата. В: Децата и творчеството. Юбилеен сборник в чест на проф. д-р Елена Русинова, стр. 131-152. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2018.

- ✓ Закон за предучилищното и училищното образование. 2016.
- ✓ Наредба №5 за предучилищно образование. 2016.
- ✓ Нелсън, Дж., Ч.Ъруин, Р.Дафи. Позитивно възпитание за децата в предучилищна възраст. С., ИК Инфо Дар, 2001.
- ✓ Пенев, Р. Моторни компетенции и физическа култура в детската градина/началното училище. В: Мобилност на педагога и модулна интеракция в единната система «детска градина-начално училище». Едногодишно специализирано обучение във висши училища с цел придобиване на допълнителна квалификация/преквалификация детски/начален учител. Втори учебен свитък. Проект № BG051PO001-3.1.03-0001 Квалификация на педагогическите специалисти, УИ Св. Кл. Охридски С., 2014.
- ✓ Пенев, Р. Параметри на училищната готовност и подготовка за училище в детската градина и семейството. В: Обучение на детски учители за работа в групите на задължителната предучилищна подготовка. Наръчник за детски учители. Проект № BG051PO001-3.1.03-0001 Квалификация на педагогическите специалисти, С., Аноубис, 2013.
- ✓ Пенев, Р. Бягай, ще те стигна (в съавт. с М. Глушкова). Книжка за подготвителна група в детската градина и в училище. С., Просвета, 2013.
- ✓ Пенев, Р. Бягай, ще те стигна (в съавт. с М. Глушкова). Книжка за предучилищна група в детската градина, 5-6 години. С., Просвета, 2013.
- ✓ Пенев, Р. Образователни стратегии за формиране на игрово-двигателни компетенции. В: Обучение на детски учители за работа в групите на задължителната предучилищна подготовка. Наръчник за детски учители. Проект № BG051PO001-3.1.03-0001 Квалификация на педагогическите специалисти, С., Аноубис, 2013, Аноубис.
- ✓ Пенев, Р. Теория и технология на семейното възпитание. Първа част. С., Веда Словена - ЖГ, 2013.
- ✓ Пенев, Р. Теория и технология на семейното възпитание. Втора част. С., Веда Словена - ЖГ, 2013.
- ✓ Пенев, Р. Д. Гюров, И. Колева, В. Гюрова. Модели на педагогическо взаимодействие «семейство-детска градина». С., Просвета, 2008.
- ✓ Пенев, Р. (в съавт. с М.Глушкова) Книга за учителя за подготвителна група в детската градина и в училище /2003/, за предучилищна група в детската градина, 3-4 годишни /2005/, за предучилищна група в детската градина, 4-5 годишни /2004/, за предучилищна група в детската градина, 5-6 годишни /2004/, образователно направление “Физическа култура”. С., Просвета.
- ✓ Пенев, Р. Педагогическо образование на родителите. С., ИК Д.Убенова, 2002.
- ✓ Пенева, Л., М. Миткова. Малка приказна пътечка. Книга за учителя за яслена и първа А група на детските ясли и детската градина. С., Булвест, 2000, 2018.

- ✓ Пенева, Л., М. Миткова. Малка приказна пътечка. Методическо ръководство за реализиране на образователното съдържание в групите на детските ясли и първа А група на детската градина. С., Булвест 2000, 2018.
- ✓ Пенева, Л. Педагогика на ранното детство. УИ "Св. Климент Охридски", София, 2015.
- ✓ Пенева, Л. Стандартите за развитие и учене в ранното детство /от раждането до три години/ - възможности за ефективна грижа, образование и подкрепа, Осма национална конференция по предучилищно образование, 2015, стр.206-209.
- ✓ Пенева, Л. Книга за учителя за яслена и предучилищна група в детската градина. Поредица "Ръка за ръка" (в съавт.). С., Просвета, 2005.
- ✓ Пенева, Л. Педагогика на ранното детство – реалност и перспективи. – *Предучилищно възпитание*, бр.1, 2001.
- ✓ Предучилищна педагогика. Под ред. на Е.Петрова, В.Търново, УИ "Св.Св. Кирил и Методий", 2001.
- ✓ Русинова, Е. Педагогическо взаимодействие за творчество. София, „Веда Словена - ЖГ“, 2006.
- ✓ Русинова, Е. Творчеството – поле за иновации в предучилищното образование. - В: Годишник на СУ-ФНПП, Том 92, 2001, с. 45-56.
- ✓ Софрониева, Е. Особенности на изучаването на чужд език в детска възраст. Усмивката има значение. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2020.
- ✓ Софрониева, Е. Емпатия и комуникация в езиковото обучение. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2020.
- ✓ Софрониева, Е. Ранно езиково обучение: модели у дома и в клас...Броенето не са думички, Мечо! Аз искам да говоря на английски! София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2016.
- ✓ Татъзов, Т. Програма за възпитателна работа с деца до 3-годишна възраст. С., 1996.
- ✓ Университетски курс по ранно чуждоезиково обучение. Състав. Л.Малинова, Т.Шопов, В.Вълканова. С., УИ "Св. Климент Охридски", 2008.
- ✓ Хьойзинха, Й. Номо Ludens. Под ред. на И.Паси, С., Наука и изкуство, 1988.
- ✓ Цветкова, М. (2001). Информационна култура: Името на четенето. В.Търново: Gaberoff.
- ✓ Шопов, Т., Педагогика на езика. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2013.
- ✓ Шопов Т., Чуждоезиковата методика. София, УИ „Св. Кл. Охридски“, 2002.
- ✓ Шопов, Т. и Е. Софрониева, Всичко да става за поука. Проучване на факторите, влияещи на успешното учене на втори език. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2018.